

Oton Župančič:

Na božič 1915.

Tisto noč sem govoril z dedom Bistrogledom. In kakor da nisem bil sam pri njem, kakor da nas je bil poln mrak, ki smo ga poslušali. In to so njegove besede:

V bodočnost ugibajo danes vse oči.

A ti, in ti, in ti, ki se ji hočeš približati prvi, kaj misliš sam pri sebi: Evo blagá, ki ga lahko pograbim in spravim zase! Ne veš, da je naša najsvetejša svetinja? Niti svečenik se je ne sme dotekniti z golimi rokami.

Ali je tvoja, in moja, in njegova roka dovolj bela?

Marsikatera se mi ne zdi čista, se mi ne zdi čista.

(In nekateri so si začeli natikati rokavice.)

V bodočnost!

Je v naši preteklosti vse uravnano?

Je v naši sedanjosti vse prav?

Ali nisi tudi ti, in ti, in ti kalil vode? Ali nisi ribaril in se odrekel ribi, ker ni hotela prijeti?

In še nisi spravil trnka, še stojiš na bregu in čakaš in upaš, ribič pretkani!

(In nekateri so si zapenjali suknje.)

Preproge smo si razgrinjali, s šarovitimi vzorci od drage tkanine; a najzlahtnejšo smo pozabili tkati: preprogó, ne zase, preprogo iz časa v čas in od roda do roda, in vanjo uvezeno preteklost in sedanjost s sedmerimi barvami z osnovo za bodočnost.

Kam se naj vplete naša bodočnost? Če ni osnove!

Očitke slišim in nestrpno prerékanje: kdo si ti, da si več od mene? Odkod, po kakšni pravici?

Oj, da bi vsak pred seboj izprašal svojo vest, da bi neizprosno razkljuval svoje osrčje!

Da bi zasledil svojo krivdo in svojo dolžnost, da bi se mogel v krivdi in dolžnosti spojiti v eno z vsemi, s svojimi brati in nebrati.

Vse bi bilo tako preprosto, tako naravno, včeraj in danes in jutri in na vse veke, kakor to Dete, v plenice povito in v jasli položeno, ki se mu klanjajo pastirji in kralji, ker vedo, da bo svet odrešilo.
(In kakor da nas je bilo malo malo, ki smo slišali zadnje besede.)

Fran Albrecht:

Iz cikla: Rdeča pomlad.

Igra na nebu.

Kot jezdec v divjem galopu
pode se po nébesnem stropu
težki oblaki.

Temno vihrajo raztrgane halje.
Zdaj so obstali. Čuj, in iz dalje
kakor koraki

polkov izmučenih mračno bučanje,
naraščajoče in pojemajoče v brezdanje
silne prepade.

To so koraki v polmrak zakrite,
v črni sovražni svoj prapor ovite
tuje armade!

— Ogenj! Sovražnik! — Jezdec vriskajo.
Kopja, ostroge in meči se bliskajo
od kavalkade;

vmes repetirke in bajoneti . . .
V črnem požaru nebo se zasveti,
v črne prepade

ruši se zemlja. — — Mi pa se križamo,
oljko prižigamo, k bogu se bližamo,
majhni in bedni.